

Megnyitó

A Magyar Hadtudományi Társaság elnöksége nevében és megbízásából köszöntöm a közgyűlés résztvevőit, egész tagságunk nevében pedig köszöntöm meghívott vendégeinket, a Honvédelmi Minisztérium és a Honvéd Vezérkar, a Belügyminisztérium, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem és az MTA Hadtudományi Bizottsága, továbbá a partnerszervezetek képviselőit, minden kedves vendégünket. Köszönjük, hogy elfogadták a meghívást és tagjainkkal együtt ünneplik a Magyar Hadtudományi Társaság megalapításának 25. évfordulóját.

1990 nevezetes év volt a magyar történelemben, sok emlékezetes eseménnyel. Hogy csak az egyik leglényegesebbet említsük, 1990. március 15-én – nevében is – újjászületett a Magyar Honvédség. Partnerszervezeteink között is akadnak olyanok, amelyek alapítására 1990-ben került sor, többek között megalakult a Honvéd Hagyományörző Egyesület, a Szemere Bertalan Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. És 1990 őszén megalakult a hadtudomány fejlesztéséért, eredményeinek terjesztéséért érdemben tenni akaró hadtudósok szervezete, a Magyar Hadtudományi Társaság.

Ez a jelentős esemény nem történt előzmények nélkül. Idéznék a Hadtudomány most elkészült és mai közgyűlésen megjelenteknek átadott jubileumi számának Születésnap-i köszöntő című cikkéből: „A magyar tisztikarban, különösen a tudományos képzésben részesült tisztekben, a katonatudósokban mindig élt a vágy, hogy a magyar katonai tapasztalatok elemzéséhez, a honvédelem témakörében felmerült kérdésekhez kapcsolódó gondolatainknak, kutatási eredményeinknek, a tudományos elemzésekből levont következtetéseinknek hangot adjanak. Részükről vetődött fel a gondolat a nyolcvanas évek elején, hogy gondolataik kifejtéséhez, bizonyos értelemben az önmegvalósításhoz szükség lenne egy fórumra, egy eszmecserének is alkalmas biztosító intézmény, szervezet létrehozására. A gondolatot tett követte: 1983 őszén az akkori Magyar Néphadsereg Művelődési Házában megalakult a Hadtudományi Klub. A közel ötvenfős önkéntes szervezet – Ács Tibor ezredes hadtörténész ajánlatára – felvette a 19. század kiemelkedő hadtudósának, Kiss Károlynak a nevét. A klubban folytatott beszélgetések vissza-visszatérő kérdése volt, hogy a hadtudománynak – a »civil« tudományterületekhez hasonlóan – miért nincs jogi státusszal felruházott egyesülete, szervezete, szövetsége vagy társasága. Az aktív klubélet elvezetett a következő logikus lépéshez: a Kiss Károly Hadtudományi Klub hivatalosan is kezdeményezte a Magyar Hadtudományi Társaság megalapítását. Elképzelésük szerint a leendő társaságnak elő kell segítenie a tudományos tevékenység bevált módszereinek, benne a nemzetközi tapasztalatoknak a közzétételét és elterjesztését, az idősebb és fiatalabb kutatói nemzedékek együttműködését, a honvédelem ügyének támogatását a (had) tudomány eszközeivel, a magyar katonai hagyományok megőrzését, a hadtudomány iránt érdeklődők széles körének megszervezését, számukra megnyilvánulási lehetőségek biztosítását. Ilyen

előzmények után alakult meg 1990. október 13-án a Magyar Hadtudományi Társaság, az alakuló ülésen 130 fő jelent meg. Eddig az időpontig összesen 176 fő írta alá a belépési nyilatkozatot, őket tekintjük – joggal – a Hadtudományi Társaságalapító tagjainak.” Eddig az idézet, amelyből több dolog is kiderül. Először: a jelenleg is létező és tevékenykedő Kiss Károly Hadtudományi Klub volt a Társaság jogelődje. Megtartása, működtetése a hagyományok tiszteletét mutatja, ami Társaságunk pozitív vonása. Másodsor: a Hadtudomány 2015. évi 3–4. összevont száma nem egy a sok közül, hanem – már külső megjelenésében is – lényegében a 25 éves jubileumnak szentelt különszám. Ezért is tartottuk indokoltnak, hogy a jelen közgyűlésünkön megjelent tagjaink, ugyanúgy, mint meghívott vendégeink ma kézhez kaphassák. Harmadsor: azok az elképzelések, amelyek 25 esztendővel ezelőtt a Társaság tevékenységére, rendeltetésére, profiljára vonatkozóan körvonalazódtak, maradéktalanul meg is valósultak, illetve folyamatosan jellemeznék bennünket. Negyedsor: a Magyar Hadtudományi Társaság megalapításáig, 1990. október 13-áig 176 fő írta alá a belépési nyilatkozatot, ők az alapító tagok. Büszkén jelentjük a közgyűlésnek, hogy közülük több mint harminc jelenleg is aktív tagja a Társaságnak.

Folyóiratunk jubileumi számának nem elhanyagolható fejezete a Kronológia névre hallgató eseti rovat, mintegy kétéves kollektív munka eredménye. Ez lényegében a Hadtudományi Társaságot mutatja be a tények és a számok tükrében.

Az intéző bizottság 2013 tavaszán kezdeményezte egy kronológiai áttekintés összeállítását, amely a Magyar Hadtudományi Társaság életének és tevékenységének különböző aspektusait foglalná össze a kezdetektől napjainkig. A Kronológia felkerült a honlapra, illetve egy facebook-csoport alakult, kifejezetten azzal a céllal, hogy minden MHTT-tagnak, minden érdeklődőnek módja legyen kiegészíteni, bővíteni, korrigálni.

Az elnökség támogatta a kezdeményezést. Kifejezésre juttatta azt a véleményét is, hogy meg kell menteni az ismeretszilánkokat az utókor számára, mert az egyes ember emlékezete véges, és még a közös emlékezet is kopik az idő múlásával. Az elnökség azt az álláspontot alakította ki, hogy a Kronológia készüljön el a Társaság megalakulásának 25. évfordulójára és kerüljön bele a Hadtudomány jubileumi számába. Az elnökség határozatát végrehajtottuk.

A kronológia kapcsán ismét idekvánkozok egy megjegyzés. Társaságunk egyik – tartalmi – jelmondata így hangzik: több gyakorlatot az elmélethez, több tudományt a gyakorlatba. Van azonban egy másik, jelszavunk is: megőrizni és megújulni. Néhány szót ez utóbbiról! A kronológia a múltat, az abból megőrzendő elemeket gyűjtötte csokorba, de nem befejezett alkotás. Már csak azért sem, mert – eltekintve a jövőbeni, majd bekövetkező eseményektől, amelyek szintén szerves részét fogják képezni – nem teljes, nem tartalmaz minden szempontot, helyenként hiányosak az adatsorok. Az ahhoz fűzött, nagyon is a jövőbe mutató megjegyzésben azt kérjük, hogy minden tagunk tekintse sajátjának, javítsa, korrigálja, egészítse ki, pótolja a hiányzó adatokat, természetesen a szerkesztőség segítségével. Így alkot a múlt és a jövő szerves egységet, a nemes gondolat szellemiségét kifejezi egyébként közgyűlésünk címe és tematikája is.

Egy másik észrevétel az úgynevezett központi rendezvényeinkhez kapcsolódik. Mint nagyon sokan tudják, ezeket a központi rendezvényeket, tudományos konferenciákat 2009 óta a Napjaink hadtudományja összefoglaló címmel rendezzük, mégpedig kivétel nélkül szoros együttműködésben két partnerünkkel, két társszervezővel: a Nemzeti Közszolgálati Egyetemmel és az MTA Hadtudományi Bizottságával. Esetenként más együttműködő partnereket is bevonunk. Jelen közgyűlés és konferencia ezen sorozat tizedik tagja. Az élet azonban nem áll meg, már most tervezzük a 2016. év konferenciáit. Olyan témákat latolgatunk, mint az

információs hadviselés és a hadtudomány kapcsolata, vagy az orosz–ukrán konfliktus hatása az európai biztonságra.

Az élet azonban semmilyen vonatkozásban nem áll meg, néha siettet, máskor késleltet bennünket. Hónapokkal ezelőtt felmerült egy gondolat testvérszervezetünk, a Magyar Rendészettudományi Társaság részéről: ez év szeptemberében a Magyar Katonai Jogi és Hadijogi Társasággal karöltve szervezzünk egy konferenciát a minősített időszakok jogi hátteréről. A menekültáradat által kiváltott eseménysor arra készítetett bennünket, hogy lassítsunk. Ma még nehéz lenne megalapozottan elemezni, kiforrott véleményt alkotni a jogrendben bekövetkezett módosulásokról, a válság által kikényszerített válaszlépésekről, az Európai Unió egészének szükséges és lehetséges reagálásáról. Ma úgy látjuk, hogy az év végéhez közel, vagy esetleg a jövő év elején lehetne célszerű egy ilyen konferencia megszervezésének kérdésére visszatérni.

Térjünk vissza még a „megőrizni és megújulni” jelszóhoz. A megújulás, az újítás jegyében ez alkalommal előzmények nélküli lépésre szántuk el magunkat: jubileumi emlékérmet készítettünk. Nem titok, hogy ezt az emlékérmet az alapítók fogják ma (illetve ha ma nem tudott megjelenni körünkben, akkor a közeljövőben) megkapni, akik annak idején ott bábáskodtak a Magyar Hadtudományi Társaság születésénél és ma is aktív tagjai a Társaságnak. Ugyancsak átadjuk ezt az érmet néhány olyan szervezetet képviselő személynek, akik kiemelkedő mértékben tevékenyen támogatják működésünket. És az sem titok, benne van a közreadott programban, hogy ez az érme a szünetben megvásárolható.

A megelőző években általában a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem szenátusának a Tudomány Napja alkalmából tartott ünnepi ülésén adtuk át a Hadtudományi Társaság legnagyobb elismerését, a Tanárky-díjat. Az utóbbi években erre nem volt mód, így, közeledve a Tudomány Ünnepehez, azt most a közgyűlésen adjuk át. Örömről szolgál, hogy a Társaság javaslatára és felterjesztésére a Belügyminisztérium és a Honvédelmi Minisztérium által a hadtudomány művelésében elért sikerek alapján adományozott elismerések is most kerülnek átadásra.

Az elmondott gondolatok jegyében nyitom meg közgyűlésünket és egyben tudományos konferenciánkat. Alapító tagjainknak megkülönböztetett tisztelettel kívánok jó egészséget, és azt, hogy a jövőben is töretlenül folytassák tudományos tevékenységüket mindannyiunk hasznára és okulására. A konferenciának kívánok eredményes munkát, a jubiláló Hadtudományi Társaságnak pedig minden jelenlévő nevében további sikeres évtizedeket.

Király László
az MHTT alelnöke